

خطر، زیان منل اود ظرفیت ارزونه

د سرلیکونو لېست

Error! Bookmark not defined.	سریزه
Error! Bookmark not defined.	چمتووالی
Error! Bookmark not defined.	د روزنې پلان
Error! Bookmark not defined.	ګام ۱: پېژندنه
Error! Bookmark not defined.	ګام ۲: وسیله ۱- د حقایقو/پېښو د مهال ویش او تمایل تحلیل
Error! Bookmark not defined.	هدف:
Error! Bookmark not defined.	پروسه:
Error! Bookmark not defined.	خبرې:
Error! Bookmark not defined.	هدف:
۶	د روزنې مخکې چمتووالی
۶	پروسه:
Error! Bookmark not defined.	ګام ۱- د ټولنې نقشه جوړونه
Error! Bookmark not defined.	ګام ۲- د خطر نقشه
Error! Bookmark not defined.	ګام ۳- د زیان پېښېدنې کارونې نقشه
Error! Bookmark not defined.	ګام ۴- د سرچینو نقشه او کانتینرونه
Error! Bookmark not defined.	پړاو ۴: پړاو
Error! Bookmark not defined.	هدف:
Error! Bookmark not defined.	د سفر چمتووالی:
Error! Bookmark not defined.	پروسه:
Error! Bookmark not defined.	ګام ۵: انعکاس او ادغام
Error! Bookmark not defined.	د خطر تحلیل او عمومي کتنه
۱۳	۶م ګام: د مدیریت پراختیای پلان
Error! Bookmark not defined.	ضمیمه ۱: د ورکشاپ د ګډونوالو لیست
۱۶	ضمیمه ۲: د ۱۶ کلیو د عامه معلوماتو چک لیستونه
۱۸	ضمیمه ۳: د ټرانسېکټ او قدم وهلو چټک لارښود (Transect Walk) مثال

سريزه

Welthungerhilfe (WHH) له ۱۹۹۲ کال راهيسې په افغانستان کې پرته له وقفي کار کوي. د دې ادارې تمرکز د بېړنۍ او انتقالی مرستې، د خوړو او تغذيې امنيت، کليوالی پراختيا او WASH برخو ته دی. WHH په کابل کې د هيواد همغږۍ دفتر لري او همدارنگه په بلخ، جوزجان، سمنگان او کابل ولايتونو کې څلور نور پروژې دفترونه لري.

د ناورين خطر کمولو (DRR) پروژې برخې هدف دا دی چې ساده، ارزانه چمتووالی تدابير وښيي چې د ټولنې ملکيت دی، کوم چې زیان محدود کړی او د ناورين په صورت کې ژوندو ژغوري. د DRR پروژې عموماً روزنه، ظرفيت جوړونه، پوهاوی لوړول، د محلی لومړنی خبرداری سیستمونو جوړول یا ښه کول، د کوچنیو او لویو کچې د مخنیوی فعالیتونو او اضطراري پلان جوړونې له لارې د خطرونه کمولو ته ځانگړې پاملرنه کوي. د خطر، زیان مننې او ظرفيت (HVCA) د گډونوالو ارزونه د افغانستان په ټولنو کې د آفت خطر ته د چمتووالی د زیاتوالی یوه مهمه برخه ده.

په مثالی توگه، HVCA د محلی ټولنې روزل شویو غړو لخوا د WHH ټیم په ملاتړ سره پرمخ وړل کیږي. دا کلیوال تسهیل کوونکی ښوونکی، ملایان، شورا غړی یا د ټولنې نور تعلیم یافته غړی کیدای شي. د شرایطو له مخې، تعلیم یافته ښځې او معلول کسان باید د محلی تسهیل کوونکو په توگه هم روزل شي.

پخپله HVCA څو هدفونه لري:

- د زیان منونکو ډلو پیژندنه؛
- هغه عوامل چې دوی زیانمنوي او څنگه اغېزمن کېږي، وپېژنی؛
- د دوی اړتیاوې، موجوده سرچینې او وړتیاوې ارزول؛
- او ډاډ ترلاسه کړی چې پروژې، پروگرامونه او پالیسي دا اړتیاوې پوره کوي.

HVCA د تشخیص، پلان جوړونې وسیله او د زیان منونکو خلکو د ځواکمنولو، خوځښت او اورېدو وسیلې په توگه کارول کېږي. HVCA داسې ډیزاین شوی چې د چاپېریال، اقتصادي، ټولنیز، کلتوري، اداري او سیاسي فشارونو پراخ ډولونه چې زیان منونکی رامنځته کوي، په پام کې ونیسي.

دا وسیله د دې لپاره جوړه شوې چې د ټولنې استازو سره مرسته وکړي چې HCVA په کلیو کې پلي کړي. دا لارښود د HVCA گام په گام پروسه تشریح کوي او همداراز هر گډون کوونکی وسیله چې په هر گام کې کارول کېدای شي، په تفصیل سره تشریح کوي. د هرې وسیلې د راپور ورکولو ښي په ضمیمو کې شتون لري.

په دې وسیله کې تشریح شوی گامونه او وسایل د اساسي مرجع په توگه خدمت کوي، او مهمه ده چې میتودولوژي یې د هر کلی ځانگړی حالت ته عیار شي.

چمتووالی

د WHH ټیم به د هر کلی د ټولنې مشرانو/پر مختیایې شوراگانو سره چمتووالی غونډه وکړی ترڅو پروژې، موخې او تمه شوي پایلې په تفصیل سره تشریح کړي. مهمه ده چې د پروژې مختلف فعالیتونه او د محلي سهولت ورکونکي مسؤلیتونه بحث شي.

محلي تسهیل کوونکي انتخاب: محلي تسهیل کوونکي د WMC/FMA/SHG د ټولنې له مشرانو سره په مشوره انتخاب کېدای شي چې د پروژې له خوا په کلی کې جوړه شوی وي. که ممکن وي، د کلی لوستي او درناوی لرونکي خلک لکه بنوونکي، ملایان یا شورا غړي وپېژني. تسهیل کوونکي باید پوه شي چې د دوی رول دا دی چې ټولو گډونوالو ته د خبرو فرصت ورکړي او خبرې پر موضوع وساتي (نه دا چې هغوی لکچر ورکړي یا ټولي خبرې وکړي). د شرایطو له مخې، تعلیم یافته بنځي او معلول کسان باید د محلي تسهیل کوونکو په توګه هم روزل شي.

محلي تسهیل کوونکي باید د HVCA لارښود یوه کاپي ترلاسه کړي او د ورکشاپ مخکې د هرې غونډې په اړه معلومات ترلاسه کړي.

محلي تسهیل کوونکي کولای شي د ټولنې د اوبو حوضي مدیریت پلانونه بیاکنته وکړي، خطرونه، زیان پښیږي او د دې غونډې د کار وړتیا ارزوي.

د کلی د دې ارزونې نېټه او وخت به په دې غونډه کې په وروستی برخه کې ځای په ځای شي.

د ورکشاپ پلان

ورکشاپ باید د هر کلی لپاره ۳ تر ۴ ورځو پورې پلان شي.

د ورکشاپ ټیم (د WHH کارکوونکي او محلي تسهیل کوونکي) باید لږ تر لږه یوه ساعت مخکې له ټاکل شوي وخت راشي.

د ورکشاپ ځای باید دومره لوی وي چې گډونوال وکولای شي په کوچنیو ډلو وویشل شي او کار وکړي، کافي رڼا ولري، ښه هوا ولري، آرام وي او گډونوالو ته په مرکزي ځای کې وي.

د ښځو لپاره چمتووالی باید وشي (ښځینه روزونکي او د ښځینه گډونوالو لپاره جلا ځای).

د ورکشاپ د وخت له مخې تازه څښاک ته پام وکړئ.

د WHH کارکوونکي باید په یاد ولري:

- د ورځې ورکشاپ پلان
- پروجیکټر او پاورپوینټ فایل (که کاروی)
- لپټاپ، پروجیکټر او سپیکر که د DRR ویدیوګانې کاروی (۳ برخې، شاوخوا ۲۰ دقیقې)
- سپین چادر د پروجیکټر لپاره
- هغه توکي چې د نقشي جوړونې لپاره کارول کېدای شي، لکه: فلپ چارټ/د سپین کاغذ لویې ټوټې، د رنگین مارکر قلمونه، پنسلونه، ډبره، تخمونه یا لوییا، قیچی، خط کش، کاغذی چسپونکي یا فلپ چارټ بورډ.
- د پېښو نقشه جوړونې لپاره چمتو شوی فلپ چارټونه (Tool ۱).
- کامره یا تلیفون چې د گډونوالو انځورونه واخلي او ثبت کړي

ډاډ ترلاسه کړئ چې هغه محلي اسانتیا برابرونکي چې د اسانتیا مشري کوي، هغه مواد ولري چې اړتیا ورته لري.

ټیم کولی شي له خلکو سره غیر رسمي اړیکه ونیسي. رسمي موضوعات لکه د پروژې هرکلی او گډونوالو ته معرفي کول باید له محلي تسهیل کوونکي سره بحث شي.

لومړۍ گام ۱: پېژندنه

کله چې ټول گډونوال حاضر وي، د اوبو مدیریت کمیټې استازی یا د کلی مشر په رسمي ډول گډونوالو ته ښه راغلاست وایی او د ورځې غونډه او عمل په لند ډول تشریح کوي. د ورکشاپ لپاره د شرایطو برابرولو لپاره، د WHH ټیم باید د پروژې، موخو او پروسو په اړه جزیات ورکړي، او دا چې څنگه د دې ورکشاپ له لارې راټول شوی او نقشه شوی معلومات ټولني ته د راتلونکي لپاره ښه پریکړو کې مرسته کولی شي.

۱. د پروژې ټیم غړو معرفي کول

۲. د ورکشاپ گډونوال ځانونه معرفي کول

۳. د WHH او اړوند پروژې معلومات معرفي کول

۴. هغه مالومات تشریح کړه چې موږ یې په ورکشاپ کې ثبتوو دا د دې کلی د هر چا تجربه ده. ټول گډونوال وهڅو چې خپله پوهه وړاندې کړي (دا د تسهیل کوونکي دنده ده چې ډاډ ترلاسه کړي هر څوک د خبرو فرصت ولري).

دویم گام ۲: وسیله ۱- د مهال ویش او تمایل تحلیل

هدف:

دا تمرین د دې لپاره ترسره کېږي چې په کلی کې رامنځته شوی مهمې پېښې ثبت کړي او پوه شي چې د کلی مختلف خلک څنگه د وخت په تېرېدو سره د دغو پېښو له امله اغېزمن شوی او ورسره مقابله کړې ده. دا فعالیت د دې لپاره جوړ شوی چې په ځانگړي ډول هغه پېښې ثبت کړي چې په کلی کې رامنځته شوی او د خلکو ژوند یې اغېزمن کړی دی. د بېلگې په توگه: ځمکښوینې، وچکالي، سېلابونه، د ناروغیو خپرېدل، او همداراز ښه فصلونه، یا د سولر پمپونو معرفي کول (پېښې مثبتې او منفي هم کېدای شي). دا تمرین گډونوالو ته مرسته کوي چې د پېښو بهیر او د مختلفو کلیو پر ټولنو یا خلکو مختلف اغېزې درک کړي.

پروسه:

په فلېپ چارټ کې د څلورو خانو رسمولو له لارې یو دانه جدول جوړ کړئ. لومړی کالم کال ښیي، دویم کالم پېښه/واقعې، درېیم کالم د پېښې اغېز ښیي او څلورم کالم د خلکو د پېښې پر ضد عمل ښیي (که پېښه ښه وي - د پېښې پر ضد اقدام ته اړتیا نشته).

د پېښو نقشه جوړونه: د کلی نوم: _____ د تحلیل نېټه _____

کال	پېښه/واقعې	اغېز	غبرگون

۱. د تمرین هدف گډونوالو ته تشریح کړئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې مشران خلک په ډله کې دی ځکه چې دوی د لرې تیر وخت پېښې یادولی شي.

۲. له گډونوالو وغواړئ چې د تیرو ۲۰ څخه تر ۳۰ کلونو په اوږدو کې په کلی کې ټولې تېرې پېښې تشریح کړي او په ترتیب سره یې ولیکي.

۳. ډاډ ترلاسه کړئ چې هر ګډونوال هغه څه څرګندوي چې لری يې او هيڅ يو ګډونوال خپله ډله په کنټرول کې نلری.
۴. د پېښو د اغېزو (مثبت او منفي اغېزې) په اړه نور بحث وکړئ او دا چې ټولنه يې څنګه کنټرول او عيار کړه ده.
۵. د ګډونوالو لخوا ورکړل شوی معلومات په فلپ چارټ کې راټول او ثبت کړئ.
۶. مه هېرئ چې دې هرې پاڼې څخه عکس واخلي.

بحث:

کله چې تاسو کالمونه ډکول پای ته ورسول، پایلې بحث کړئ او د هغو ټکو لپاره وضاحت وغواړئ چې روښانه نه دی. همداراز د ورکړل شویو معلوماتو څخه ترلاسه شوی پېښو تکرار او تمایلونه بحث کړئ.

تفصیلات لکه د تمرین نوم (Event Mapping)، د کلی نوم او د تحلیل نېټه، په یوه جلا کاغذ (د مثال فورم په ضمیمه ۱ کې) د کلی ګډونوالو نومونه، د ګډونوالو عمر، جنسیت، او که معلول موجود وی، د معلولیت ډول پکې شامل کړئ.

د ښځو اړوند پېښو او معلولینو پر اغېزو په اړه معلومات جلا ثبت کړئ.

ډاډ ترلاسه کړئ چې د WHH کارکوونکي او سیمه ییز تسهیل کوونکي ټول اړوند معلومات چې د ګډونوالو ترمنځ د بحث څخه راوتلی وی، یادوی.

د مېز عکس واخلي چې په دفتر کې مستند شي او د NRM/DRR ټولنې پروفایل ته اضافه شي.

شکل ۱: د وخت کرښه تحلیل مثال

دوره/کال	وفايع مهم	تأثيرات	بازمنع	اقدامات	ملاحظات/توضيحات
سال 1387	مصلی	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول
سال 1389	اوبه کوچ	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول
سال 1390	سراپ	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول	۱- بيمه واک، عاجز شول ۲- بيمه واک، عاجز شول ۳- بيمه واک، عاجز شول

دربیم ګام ۳: وسیله ۲- خطر، زیان منونکی هدف:

د کلی ټولنیز نقشه رسم کړئ، د مختلفو خطرونو او زیان مننې عوامل چې پیژندل شوی دی. د خطر، زیان منل او ظرفیت نقشه کولای شئ هغه سرچینې او ظرفیت ولری چې د ایت کنټرول لپاره ګټور دی.

د ورکشاپ له دایریدو مخکې چمتووالی

د خطر، زیان مننې، او ظرفیت نقشه کې د معلوماتو چک لیستونه چمتو کړئ.

- د ټولنې د خلکو ځانګړتیاوې (ضمیمه ۲ عمومي معلوماتو او د ټولنې د حکومتدارۍ چک لیست)
- د ټولنې زیربنا او خطرونه (ضمیمه ۳ د بیو فزیکي ټولنې شتمنیو چک لیست)
- د ټولنې د زیان مننې عناصر چې پېښو سره تړاو لري (په وسیله ۱ کې پیژندل شوی)
- د افت کنټرول اړوند سرچینو او وړتیاوو عناصر.

بهر

پړاو ۱ – ټولنیزه نقشه کشی

د تمرین هدف تشریح کړئ او له ګډونوالو سره پرېکړه وکړئ چې نقشه پر څمکه رسم کړئ یا پر څمکه یا د فلپ چارټ څخه استفاده وکړئ.

۱ الف. د کلی اساسي نقشه رسم کړئ – له ګډونوالو وغورځئ چې د خپل کلی مهمو ځایونو او مهمو ځانګړتیاوو لکه سړکونه، ویالې، اوبه لرونکي ځایونه، هدیرې، د کلی پوله، جوماتونه، ښوونځی، شورا ځایونه او نور رسم کړي. ټولنه ته اجازه ورکړئ چې د نقشي د ښو او موادو څخه په خلاقانه ډول رسم کړي.

- بهیر وګوره او هر ځای چې اړتیا وي وړاندیزونه ورکړه.
- که اړتیا وي، د بحث ټولو ګډونوالو ګډون ته هڅونه وکړئ.
- د نقشي په اړه پوښتنه وکړئ – پوښتنه وکړئ چې چیرته روښانه نه ده او چیرته نور معلومات ته اړتیا ده.
- که نقشه پر څمکه رسم شوې وي، یا په فلپ چارټ کې، ډاډ ترلاسه کړئ چې عکس یې واخلئ تر څو وروسته د Village NRM/DRR Community Profile کې وکارول شي.
- د ټولنې لخوا کارول شویو ښو په کارولو سره د نقشي کیلی / لارښود جدول چمتو کړئ.
- د نږدې کلیو لارښوونې او نمونه اضافه کړئ.
- د نقشي نوم، د کلی نوم، د تحلیل نېټه، د ټولنې ګډونوال او تسهیل کوونکي، لکه عمر، جنس، او دا چې آیا معلومات شتون لري، د ثبت جزییات ثبت کړئ.

- ✓ **ټولنيز زيان منونکي:** معلول کسان، غريب ماشومان، د ښځو لخوا چلول شوی کورونه، بې وزله کورنۍ او نور.
- ✓ **چاپيريالي زيان مننه:** د ځنگلونو پاکول، د ځمکې زيات څر.

له گډونوالو وغورځي چې د کلی د ځانگړو خطرونو او خطرونو په اړه د زيان مننې مختلف عناصر په اړه فکر وکړي. په فلپ چارټ کې زيانمن عناصر لست کړئ. فزیکي عناصر لکه کورونه، زيربنا، بنسټيز خدماتي اسانتياوې لکه ښوونځي، کلينيکونه، او نور، د ژوند انتخابونه، زيان منونکي ډلې لکه غريب خلک، معلول، يوازي زاره، د ښځو مشري لرونکي کورنۍ او چاپيريالونه.

په ټولنيز نقشه کې د زيان مننې عوامل وپيژنئ (مرحله ۱a). د کلی اساسي نقشه) د انځورونو او نښو په کارولو سره، د بېلگې په توگه؛ هغه کورونه چې د فقر سره مخ دي، معلوليت لرونکي خلک، او زاره کسان چې يوازي ژوند کوي. ټوله بحث ته پام وکړه.

پړاو ۴ - د سرچينو او ظرفيت نقشه

گډونوالو ته تشرېح کړئ چې 'سرچينې' او 'ظرفيت' څه دي، د 'پېښو' په اړه. د مثال له لارې يې تشرېح کړئ.

د ټولنې سرچينې، د ټولنې دننه موجود فزیکي، مالي، انساني او سازماني شتمنيو ته اشاره کوي چې د خطرونو او زيان منونکو د حل لپاره کارول کېدای شي. دا سرچينې کېدای شي بېرني خدمات، طبي اسانتياوې، ټولنيز سازمانونه، د اړيکو سيستمونه، او د تمویل سرچينې شاملې شي.

د ټولنې ظرفيت: د ټولنې وړتيا ده چې خپلې سرچينې په مؤثره توگه وکاروي ترڅو د طبيعي آفتونو او بېرنيو ستونزو لکه طبيعي آفتونو او بېرنيو حالاتو ته پام وکړي. ظرفيت هغه مهارتونه، پوهه، ټولنيزې شبکې، زيربناوې او نورې سرچينې لري چې ټولنه ته د خطرونو لپاره چمتووالي، غبرگون ښودلو او بيا رغېدو ته زمينه برابروي.

له خلکو وغورځي چې د کلی ټولې سرچينې او وړتياوې چې د پېښو او پېښو د کنټرول لپاره گټورې دي، فکر وکړي. ټولې هغه سرچينې او وړتياوې لست کړئ چې گډونوالو په فلپ چارټ کې پېژندلې دي.

د کلی سرچينې او وړتياوې د ټولنيز نقشه (مرحله ۱a). د کلی اساسي نقشه) په ټولنيز نقشه کې د رسم او نښو په کارولو سره وپيژنئ (يا اضافه کړئ).

د سرچينو چک لست:

- سيندونه
- د اوبو لگولو کانالونه
- شخصي څرخايونه
- عامه څرخايونه
- شخصي باغونه
- عامه باغونه
- پسرلی
- کرنيزه ځمکه
- ځنگلي ځمکې
- هغه کروندې چې نه دي کرل شوي
- هديره
- برېښنا/سولر پېنلونه

د ظرفيتونو چک لست:

- ترانسپورت او مخابراتي زيربنا

- موبایلونه، تلویزیون، موټرسایکلونه، موټرونه، جیپونه، لوی موټرونه، ټراکتورون، آسونه او ماهر کسان
- ډاکټران، د اوبو گرمونه، بریښناکاران، پولیس، غیر رسمي روغتیايي کارکوونکي، روغتیايي کارکوونکي او چلوونکي
- خوندي پناه ځایونه (وداني/حالتونه چې د پېښې پر مهال د خلکو د ایستلو لپاره کارول کېدای شي).

ګام ۵: انعکاس او ادغام

اوس مهال پېښې د ټولنو د غړو لخوا اداره کېږي او محدودې اسانتیاوې لري. که د ټولنو وړتیا د ناورین خطرونو ارزونه پیاوړې شي او داسې تدابیر لکه چمتووالی او غبرګون پلان جوړونه، د مخکیني خبرتیا میکانیزمونه، او د لومړنۍ مرستې او ژغورنې روزل شوی کسان پیاوړی شي، نو دا کولی شي د پېښو اغېز پر ټولنو په پام وړ ډول کم کړي. همداراز، د کلی په کچه د احتمالي خطرونو د کمولو تدابیر پېژندل او دا د کلی/ولسوالۍ/ولایتی پرمختیايي پلانونو کې شاملول کولای شي د ټولنو زیان منونکي کموالی کم کړي.

کله چې تحلیل بشپړ شي، مهمه ده چې په منظم ډول پایلې د انعکاس او د معلوماتو د شریکولو لپاره په ډله کې وړاندې شي. د کلی ټول تفکرونه او تبصرې باید ثبت شي او په تحلیل کې شاملې شي.

دا غونډه باید د ټولنې سره 'د اورېدو غونډه' وي. دا خورا مهمه ده چې ټولنه خبرې وکړي او ځانګړې پوښتنې ونه کړي. د بېلګې په توګه، لاندې پوښتنې مه کوئ ځکه چې احتمالاً ځواب به 'نه' وي: ایا تاسو کافي پاکي اوبه لرئ؟ کافي اوبه لرئ؟ کافي اوبه لرونکي ځمکه لرئ؟ کافي اور تېل لرئ؟ ستا د غنم حاصلات کافي دي؟ دا ډول پوښتنې کول توقعات رامنځته کوي او ټولنې ته د خپلو لومړیتوبونو د غور کولو ځای نه ورکوي.

د ښو پوښتنو مثالونه عبارت دي له:

- تاسو د نقشه جوړونې تمرین او ترانسکت قدم پر مهال د خپلې ټولنې په اړه څه ولیدل یا زده کړل؟
- د دې کلی لپاره کوم خطرونه لومړیتوب دي؟
- په دې کلی کې تر ټولو لوی کمزوري ټکی څه دی؟
- کوم خطرونه کنټرول یا کموالی شي؟
- تاسو د ټولنې په توګه څه کولی شئ چې د دې خطر اغېز کم کړئ؟
- تاسو د یو فرد په توګه څه کولی شئ چې دا خطر کم کړئ؟

د اورېدو غونډې پر مهال د پروژې ټیم باید ډاډ ترلاسه کړي چې هر څوک د خبرو فرصت ولري. که تل د ټولنې غړی (ارباب، شورا غړی، شتمن بزګران) خبرې وکړي، نو د هر څوک، په ځانګړي ډول ښو، لپاره د غږ ورکولو او خپلې لومړیتوبونو د څرګندولو چانس کم دی.

د ټولو نظرونو هڅولو لپاره یوه ښه لاره دا ده چې د ټولنې له ښځو سره موازی اورېدنې غونډې تنظیم کړو. دا د پروژې ټیم ته اړتیا لري چې دوه ښه روزل شوی او باخبره ټیمونه، نارینه او ښځینه، واستوي. پر دې باید زیات ټینګار ونه شي چې د **HCVA** دا پړاو د ټولنې د راتلونکو ګامونو د مالکیت لپاره خورا مهم دی. کافي وخت او سرچینې باید ویشل شي.

کله چې د اورېدو غونډې / انعکاس پروسه بشپړه شي، بل ګام دا دی چې د کلی د پېښو اوسنی وضعیت او د کلی په کچه د پېښو کنټرول پلان د اړتیا په اړه بحث اسانه شي، چې پکې د چمتووالی او د ناورین ځواب پلانونه شامل دي (دا د **NRM/DRR** ټولنې پروفایلونو برخو کې شاملېدلی شي).

تسهیل کوونکي باید د ناورین د چمتووالی او ځواب پلانونو اصلي عناصر تشریح کړي، او د ټولنې غړی وهڅوي چې د کمولو، چمتووالی، غبرګون او بیا رغونې تدابیر بحث کړي.

د سېلابونو یا ځمکښویدو مثال کارول:

کمېنت: په دې کې دغه د مخنیوی تدابیر شامل دي ترڅو زیانمن کیدل کم شي، لکه د کلی په سر کې د څارنې بندونه جوړول او د څرخایونو کنټرول د نباتاتو پوښښ لپاره. کورونه، طبیلي یا کلي په سیلاب خپلو سیمو کې مه جوړوئ.

چمتووالی: د خطرونو د اغېزو مدیریت وړتیاوې جوړوي او پکې روزنې، د مخکیني خبرداری سیستمونه، د خوندي

ځایونو پیژندل او د بیړنی حالت په صورت کې د چا سره تماس نیول شامل دی.

ځواب: دا یو اقدام دی چې د ناورین پر مهال منفی اقدامات کم کړي، لکه د خطر لرونکو کورنیو سره مرسته کول چې د سېلاب یا ځمکښوې پر مهال تخلیه شي.

بیا رغونه: د هغو سیمو د بیا رغونې لپاره چې د ناورین له امله اغېزمنې شوې وي، د ناورین مخکې عملیاتو ته د بیا رغونې لپاره اقدامات شامل دي، لکه د پاکولو او زیان ترمیم کې مرسته.

دلته باید د اضطراري کنټرول کمیټو جوړولو اړتیا او اجباري دندې او د هغوی ظرفیت جوړول ټینګار شي.

لاندې جدول ښایي د دې بحث پر مهال ښه ګټور وي - خو دا لازمي نه دی

د خطر تحلیل او لنډیز: د کلي نوم: _____ د نېټې تحلیل _____

پېښې	بیا تکرار	دوام	د پېښې کچه	فرصتونه	شدت	کنټرول وړتیا	لومړیتوب ورکول

څلورم شکل ۴: د خطر تحلیل میټریکس مثال

تحليل هوارې قريه دره بید ولسوالۍ کورستان: ۱۷-۹-۲۰۱۳

Hazard analysis data - e-bid Kohistan

حوادث	تکرار و قوعه	دوام	د و قوعه	فروغ یا مخور شدت	قابليت کنترول	اولويت بند
برف کونج	زیاد و قوعه ۶ رڼه ۱۵ دقیقې ۶-۱۵ رڼه ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې	زیاد ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې	زیاد ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې	زیاد ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې	زیاد ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې	زیاد ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې ۱۵-۲۰ رڼه ۱۵ دقیقې
د بېنې کونج	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد
سېلاب	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد
سنگر ګر	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد	زیاد

دولت آوران کورستان: ۱۷-۹-۲۰۱۳ - محل: مرکز عمومي، د کورستان - سهار - سهار

شپږم گام ۶: د مدیریتي اقداماتو او/یا پلانونو پراختیا

د گډې اړتیاوو ارزونه دا معنا لری چې وروستی اجنډا نه د ټولنې او نه د ادارې لخوا ټاکل کېږی. بهیر د یوې موافقې سره پای ته رسیږی چې لاندې معیارونه پوره کوی:

- ټولنه باید د پلان شویو پروژو مداخلاتو ته د پام وړ ونډې ژمنه کړی.
- د پروژې ټیمونه باید په دې اجماع ورسیري چې هغه مداخلې چې د ټولنې لخوا لومړیتوب ورکول کیږی، په رښتیا د ټولنې اړتیاوې منعکس کوی، نه یوازې د ځواکمنو اړتیاوې.
- وړاندیز شوې مداخلې باید تخنیکي پلوه عملی وی، څرگندې اړتیاوې پوره کړی، او د هغوی ساتنه باید د ټولنې لپاره په اقتصادي ډول ممکنې وی.
- ټولنه باید هغه ځمکې چې د نباتاتو د بیا رغونې مداخلو له امله اغېزمنې شوې دی، د گډ ملکیت په توگه وټاکي او د ټولنې ټولو غړو ته د یوې ټاکل شوې مدیریتي پلان له مخې پرانستې وی.
- ټولنه او اداره باید په گډه تعریف کړی چې دوی د مداخلې پایله څه تمه لری. دا توقعات باید د تړون برخه شي او باید د اندازه کېدونکو معیارونو تشریحات پکې شامل وی.

د کلیوالو څخه مننه وکړئ چې د ارزونې په بهیر کې یې برخه اخیسته او د پېښو د کنټرول په برخه کې یې علاقه وښوده. بیا د پروسې راتلونکي گامونه او ممکنه وخت توزیع په لنډ ډول تشریح کړئ.

ډاډ ترلاسه کړئ چې د خطر، زیان مننې او ظرفیت ارزونې ټولې اصلي کاپي لکه نقشي وروسته له دې چې په سمه توگه ثبت شي، کلی ته وسپارل شي.

راتلونکي گامونه د NRM/DRR ټولنې پروفایلونه تازه کول، چې د مدیریتي کړنې پکې شاملې دي، او د تعقیبي غونډې ترسره کول دی ترڅو د ټولنې ژمنې وروستی شي او د ټولنې مشرانو لاسلیکونه ترلاسه کړی.

د ټولنې پروفایل یوه کاپي به له WHH سره پاتې شي، او له ۳ تر ۵ پورې کاپیاني به ټولنې ته د دوی د ثبت لپاره ورکړل شي.

لومړۍ ضمیمه ۱: د ورکشاپ د حاضرې پاڼه

شماره	د کلی نوم	د گډونوال نوم	سن	جنسیت نارینه/ښځینه	معلومات هو/نه
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					

دويمه ضميمه ۲: د کلی عمومي معلوماتو چک لیست

د عمومي معلوماتو چک لیست		
تبصره		د ټولنې عمومي معلومات
په دې برخه کې راننوتل شوي معلومات به د ټولنې د پيژندلو او د لومړي پړاو د بشپړولو او تازه کولو لپاره وکارول شي.		نوم
		موقعيت (GPS)
		د ارباب/مالک نوم
		د شورا د مشر نوم
		د کورنيو شمير
		ټولې ځمکې چې د ټولنې ملکيت دی
		د بلې ولسوالۍ مرکز ته واټن
		د هر موسم لپاره سړک، د کال برخه، د سړک (د لاسرسي ډول (لاسرسي نشته
		قبيله
دلته ټول ګاونډي ټولنې چې د کلی سره پوله لري تشرېح کړئ. کوم ډول اړيکې شته (خپلوانه، قبيله، د ځمکې شريکول/کرايه کول، ګډ څرخای، ګډ د سون توکو راټولولو ځايونه، او نور).		ګاونډي ټولنې او له دغو ټولنو سره اړيکې

د ټولنې حکومت او پخوانيو غير دولتي سازمانونو فعاليتونه چک لیست								
د ټولنې اداره		تشریح کړئ چې ټولنه څنگه تنظیم شوې ده:						
دا ډېر مهم دی که ټولنه مؤثره حکومت ولري. په خپلو غونډو کې له ټولنې سره، معلومه کړئ چې آیا د شوراکانو ترمنځ یا دننه کومه شخړه شته. مهمه ده چې پوه شو څو ځله سره گوري. له هغوي وپوښئ چې ټولنه څه ډول فعاليتونه ترسره کوي. د دې ځوابونو په اړه يادښتونه چمتو کړه. د کلي له پنځو څخه معلومات اخيستل مهم دي؛ په ځانگړي ډول د حکومتدارۍ مسائل بايد له هر اړخه بحث شي.	شورا (هو/نه)		د غړو شمېر					
	CDC(هو/نه)		د غړو شمېر					
	د ټولو پخوانيو غير دولتي سازمانونو فعاليتونه لیست کړئ							د غیر دولتي سازمان نوم
دا مهمه ده چې پوه شو مخکې په ټولنه کې کوم ډول غیر دولتي سازمانونه فعالیت شوي وو.	کال	فعالیت						

دریمه ضمیمه ۳: د بیوفزیکي ټولنې شتمنیو چک لیست

د بایوفزیکي ټولنې شتمنیو چک لیست				
کټګوري	غبرګون			تبصره
د څښاک اوبه	مهرباني وکړئ د ټولنې ټولې د څښاک اوبو سرچینې په لاندې بڼه لیست کړئ:			
	د اوبو سرچینې شمېره	له کلی څخه فاصله	تقریبی حاصل	حالت (لاسرسی، پاکوالي)
				مه پوښتنې چې ټولنه کافي څښاک اوبه لري که نه. وضعیت ارزونه وکړئ او د لاسرسی او حفظ الصحې شرایطو په اړه تبصره وکړئ. هغه معلومات چې د ټولنې لخوا ټاکل شوي لومړیتوبونه د درجه بندۍ لپاره اړین وو.
د پني اوبه	مهرباني وکړئ په ټولنه کې د اوبو د اوبو ټولې سرچینې په لاندې بڼه لیست کړئ:			
	د اوبو سرچینې شمېره	له کلی څخه فاصله	تقریباً څو جریبه ځمکه ورکوي؟	حالت (ځای، خطر ونه)
				مه پوښتنې چې ټولنه کافي اوبه لري که نه. د سپلېدونو پر وړاندې زیان مننه، خټو ته تلل، د دوبي په اوږدو کې د کافي جریان احتمال، د ټولنې لخوا ټاکل شويو لومړیتوبونو د درجه بندۍ لپاره معلومات اړین
اوبه شوی ځمکه	مهرباني وکړئ د کلی په کچه د اوبو لگولو ځمکو سرچینې په لاندې بڼه تشریح کړئ:			
	تراس لرونکي سیمه	ټوله ساحه	د ونو حاصلاتو ساحه	هدف دا دی چې پوه شئ کلی په عمومي ډول څومره 'شتمن' دی، او په کلی کې د کرنیز تولید د زیاتوالي لپاره څومره امکانات شته.
باراني ځمکه	مهرباني وکړئ د موجود څرخایونو تشریح کړئ په لاندې بڼه کې:			
	ټوله ساحه	تراس لرونکي سیمه	اصلي فصل	ځمکو اوسط حساب کړئ، او دا د کلی ټول نفوس سره وتړل شې. د فرسایش نښې وګوره. دا مهمه ده کله چې د باراني خوراک د تولید ظرفیت محاسبه شې.
د څرخای ځمکه	مهرباني وکړئ موجود څرخایونو تشریح کړئ په لاندې بڼه کې:			
اوس مهال کارول کېږي	ټوله ساحه	د کلی سره نږدې سیمه	د دوبي څرخایونه	حالت
وچ	ټوله ساحه	د کلی سره نږدې سیمه	د دوبي څرخایونه	حالت
د اور سونګ سرچینې	څومره وخت باید پلي لار شې چې خپل د تیلو راټولولو ځای ته ورسېږي؟			
	کله د ژمی لپاره لرګي راټولول پیل کوي؟			
	ایا د دې کلی خلک سري سوځوي؟			
	په کلی کې کرل شوي فصلونو ټول مساحت په لاندې ډول لیست کړئ فارمې			
په کلی کې کرل شوي حاصلات (د پخلنځي	موږ باید پوه شو چې کلی څومره د غنمو			

تولید ته تکیه لری، او څومره ځمکه د نورو حاصلاتو لپاره کارولی شی.	کړل		ساحه		
په کلی کې کوم شنه خونه شته؟ که هو، نو څو کسان او څه کړل شوی دی؟				باغونو سبزيجاتو په گډون	
درې شیان د پام وړ دي: شيدې غواگانې، بار وړونکي حيوانات (غواگانې، خروڼه)، او د څارويو شتمنۍ شاخص (پسونه او وزې).	د لاندې کټگوريو کې د حيواناتو شمېر وليکئ:				څاروی
	کټگوري		شمېره		
	غواگانې				
	غوايان				
	خروڼه				
	پسونه				
	وزې				
د خلکو لاسرسي بازار ته داسې تشریح کړئ:				بازار ته لاسرسي	
په بازار کې د کرنې فرصتونه پوهېږو					

لپاره، موږ ته اړتیا ده چې د بازار واکمن په اړه پوه شو.		د بازار موقعیت او واکمن		محصول / توکي	
				کروندې حاصلات	
				څاروی	
				مواد (تخم، خوراک، سره، افت وژونکي، د حیواناتو لپاره درمل)	

ضمیمه ۴: د ترانسکت واک د بېلگې چک لیست:

هڅه وکړئ وگورئ چې د مقاومت شپږ ځانګړتیاوو پورې اړوند مختلف ځایونه وگورئ (لاندې د مثال جدول وگورئ).

دا کېدای شي پکې شامل وي:

- **ټولنیز چاپیریال** د ټولنیز یووالی او تړاو ارزونې لپاره: جومات، د سپورت میدانونه، سوداګریز ځایونه، رستورانونه، د غونډې اصلی سیمې (د ماشومانو، ځوانانو، لویانو لپاره);
- **فزیکي چاپیریال** د اساسي پناه ځای او اوبو اړتیاوې، او زیربنا او خدمات: د کورونو جوړونې او صفایي اسانتیاوو ځانګړتیاوې، د سرکونو، پلونو، د اوبو د اوبو نقطې، روغتیايي او تعلیمي اسانتیاوې کیفیت او نور؛
- **ګاونډی ټولنې** د اړیکې ارزونه لپاره: ګاونډی ټولنه څومره نږدې ده؟ آیا ګاونډی ټولنه په هغه ټولنه کې کوم اغېز لري چې ته ورسره کار کوې؟ د بېلګې په توګه، آیا د ټولنې A کثافات د ټولنې B باندې اغېز کوي؟ ایا د B ټولنې خلک د روغتیايي خدمتونو د لاسرسي لپاره ټولنې A ته ځي؟
- **طبیعي چاپیریال** د خطر موقعیت، طبیعي شتمنیو مدیریت، او اقتصادي فعالیتونو ارزونه: غرنی سیمې، تیزې غونډې، د فرسایش درېدل، د ځنګلونو له منځه وړل، زیات څړی، د سیندونو او لویو سیندونو حالت، د حاصلاتو یا څارویو لپاره ځانګړې شوې ځمکه (څړځای)، یو کرڼه یا ګډ کرڼه، او نور.